

Nyheter

Irans angrep på Israel

Midtøsten-ekspert mener Israel «har båret dynamitt til bålet»

- Israelerne vet veldig godt hva de gjør, og hva de leker med, sier professor Hilde Henriksen Waage.

Thomas Spence og Bjørn Egil Halvorsen

Midtøsten-eksperten mener at Israels angrep mot et iransk konsulat i Damaskus for kort tid siden var en invasjon til konfrontasjon.

- Jeg er redd for at den israelske regjeringen med vilje har provosert frem dette for å fjerne fokus fra Gaza og statsminister Benjamin Netanyahu. Han er ekstremt upopulær. Det er en veldig stygg og kynisk analyse, men dessverre korrekt, sier Henriksen Waage.

Historieprofessoren skulle ha landet i Israel lørdag kveld, men reisen ble avlyst.

- De fleste hadde ventet et eller annet svar etter Israels fulltreffer mot konsulatet. I det øyeblikk var det vanskelig ikke å analysere det slik at Israel la opp til en direkte konfrontasjon med Iran eller Irans stedfortredere i nord, Syria eller Hizbollah, mener Waage.

- Veldig farlig. Eksperten sier at få hadde trodd Iran ville angripe Israel så direkte og i så stort omfang:

- Dette er jo veldig farlig. Det er begynnelsen på noe som dessverre kan bli en regional krig i Midtøsten. Nettopp dette har vi vært redde for.

- Har Israel hovedansvaret for det som nå skjer?

- Det har Israel i alle høyeste grad. Israel vet veldig godt hva de gjør, og hva de leker med. Det er som å bære dynamitt til bålet. Det er vanskelig å tolke det som noe annet enn at Israel bevisst ønsker en militær konfrontasjon

i nord, svarer hun. Med henvisning til den pågående krigen i Gaza i sør sier Waage at det «nesten ikke er til å tro at Israel ønsker en tofrontskrig». Svaret mener hun ligger i at det lenge har vært sterke krefter i den israelske regjeringen, inkludert Netanyahu selv, som har ønsket et oppgjør med Iran.

Blant annet har Mossad, Israels etterretningstjeneste, jevnlig har likvidert kjernefysikere og høytstående generaler i Iran.

- Iran har egentlig vist stor tilbakeholdenhet ved ikke å svare på disse angrepene. Ikke fordi Iran er et hyggelig regime, men på grunn av at de ikke har vært sterke nok militært eller innenrikspolitisk til å starte en regional krig i Midtøsten, mener Midtøsten-eksperten.

Hvis Iran hadde ønsket konfrontasjon med Israel, tror hun dette ville det skjedd 7. oktober i samarbeid med Hamas og Hizbollah:

- Jeg tror at vi alle med god grunn er redde for hva som skjer videre. Israel kommer ikke til å la anledningen gå fra seg til å svare på dette angrepet. Israelerne har et stort ansvar for denne eskaleringen. Vi må håpe at USAs president Joe Biden klarer å holde Israel tilbake og øve et så sterkt press på sin allierte at det ikke åpnes en ny front og en ny krig, avslutter professor Waage.

«Hardlinere» mot moderate. Forsker og Midtøsten-ekspert ved Universitetet i Oslo, Erik Skare,

Fakta. Dette er saken:

1. april ble det iranske konsulatet i Syrias hovedstad, Damaskus, angrepet. Syv medlemmer av den iranske Revolusjonsgarder ble drept. Iran mener Israel sto bak aksjonen.

Sent lørdag kveld gikk Iran til angrep mot Israel med hundrevis av droner og raketter. Både houthiene i Jemen og libanesiske Hizbollah var med. Israelske myndigheter sier 99 prosent ble skutt ned med hjelp fra blant andre USA, Storbritannia og Jordan.

Angrepet er det første etter mer enn 40 år med fiendskap mellom landene og vekker bekymring for ytterligere eskalering av krisen i Midtøsten.

sier til Aftenposten at det massive angrepet fra Iran var overraskende:

- Det var åpenbart ventet en iransk respons, men jeg så for meg at de ville angrepet israelske mål i utlandet eller ville begrenset seg til diplomatisk personell. Så valgte de et av de mest dramatiske alternativene. Det skumle er at dette åpenbart er eskalerende fremfor deeskalerende. I alle fall på kort sikt.

Skare rekker frem to hovedgrunner til dette:

→ Sikkerhetspolitisk. Begge parter må svare som en form for avskrekking. Dersom de ikke svarer, er det en blankofullmakt til den andre om å gjøre som den vil.

→ Psykologisk. Internt i både Iran og Israel finnes det krefter som ønsker å roe ned konfliktnivået. Samtidig utøver «hardlinere» et press på de mer moderate kreftene til å gjengjelde angrepene.

- Det ligger et hevnmotiv her, sier Skare.

USA i nøkkelrolle. Israels statsminister Benjamin Netanyahu er-

klærte søndag morgen at Israel «vil vinne».

Forsvarsminister Yoav Gallant antydte samtidig at den militære konfrontasjonen ikke er over. Netanyahu er kjent som en pådriver for å eskalere konflikten. Skare tror det blir avgjørende hva USA klarer å overbevise den israelske statsministeren om.

-USA har jo i lengre tid ønsket å bli mindre involvert i Midtøsten. En fullskala krig vil vanskelig gjøre de amerikanske planene. USA har så langt stått støtt ved Israels side.

- Hva skal til for at spenningen avtar?

- I hovedsak to ting: Det ene er at en av aktørene aktivt velger ikke å svare. Enten fordi de ser det som sin interesse, eller at de blir presset utenfra - for eksempel av USA, sier Skare.

- Det andre er at det rett og slett fisler ut gjennom lavintensive småskalaangrep av mer symbolsk karakter. Faren med dette igjen er at det skal lite til før det tar fyr på nytt. En liten miskalkulasjon eller feilvurdering kan være nok. Det er en ekstremt farlig dynamikk, sier Skare.